

NOTĂ METODOLOGICĂ GENERALĂ

1. Cadrul legal

Legea nr. 226/2009 – a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare. În lege se regăsesc contextul și prevederile care definesc elementele constitutive ale procesului statistic, respectiv colectarea, procesarea, analiza, diseminarea datelor statistice, dezvoltarea culturii statistice, constituirea și administrarea seriilor de date statistice oficiale, cu caracter demografic, social, economic, financiar și juridic, precum și principiile fundamentale care stau la baza funcționării statisticii oficiale în România.

Statistica oficială în România este organizată și coordonată de Institutul Național de Statistică, organ de specialitate al Administrației Publice Centrale, în subordinea Guvernului, finanțat de la bugetul de stat.

Institutul Național de Statistică este autorizat să solicite și să obțină cu titlu gratuit, date și informații statistice de la toate persoanele fizice și juridice, rezidente sau nerezidente în România, care își desfășoară activitatea pe teritoriul României.

Principiile pe care se întemeiază activitatea statistică, în deplină concordanță cu principiile fundamentale privind funcționarea statisticii într-o societate democratică, adoptate pe plan internațional, constau în: **independență profesională; imparțialitate; obiectivitate; fiabilitate; confidențialitatea informațiilor statistice și eficiența costurilor.**

Atât contextul general, cât și principiile de funcționare a statisticii, precum și producerea de date statistice de calitate, armonizate cu normele și standardele Uniunii Europene conferă rezultatelor activității statistice garanția satisfacerii cerințelor utilizatorilor de date statistice.

2. Sursele de date statistice

Datele prezentate în Anuarul statistic sunt rezultatul a două categorii de surse:

- **cercetările statistice exhaustive** sau **prin sondaj** cuprinse în Programul Statistic Național Anual (PSNA);
- **surse administrative.**

3. Programul Statistic Național Anual (PSNA)

Reprezintă instrumentul de bază prin care Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt autorizați să realizeze colectarea, stocarea, procesarea, analiza și diseminarea datelor statistice oficiale, în vederea asigurării informațiilor necesare utilizatorilor interni, precum și a celor ce decurg din legislația Uniunii Europene și din recomandările altor organizații internaționale.

Programul Statistic Național Anual cuprinde informații, responsabilități, resurse și termene de realizare, cu privire la: cercetări statistice; lucrări de sinteză, studii și analize statistice, publicații statistice.

Programul Statistic Național Anual se avizează de Consiliul Statistic Național și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Cercetările statistice prevăzute în directive, regulamente și decizii ale Uniunii Europene sunt incluse în Programul Statistic Național Anual (PSNA);

4. Cercetarea statistică

Reprezintă o lucrare complexă de culegere, prelucrare, analiză și diseminare a datelor cu privire la starea și evoluția fenomenelor și proceselor economice și sociale. Cercetarea statistică se realizează pe bază de proiecte în care sunt definite concepte generale, scopul cercetării și instrumentarul statistic ce stă la baza acesteia (modul de organizare al cercetării; chestionarul, clasificările, nomenclatoarele, normele, instrucțiunile etc.). Potrivit criteriului sferei de cuprindere, datele din Anuarul statistic au fost determinate pe baza a două tipuri de cercetări statistice:

- **Cercetare statistică exhaustivă** (totală). În cadrul acestui tip de cercetare datele sunt înregistrate de la toate unitățile populației statistice, denumită și colectivitate statistică, bine delimitată.

Populația statistică desemnează totalitatea elementelor supuse observării statistice, de aceeași natură, asemănătoare sau omogene din punctul de vedere al anumitor criterii. Prin astfel de cercetări

statistice exhaustive se obțin rezultate detaliate în diferite structuri administrative, geografice, grupări pe activități potrivit Clasificării Activităților din Economia Națională (CAEN) etc. Cele mai cunoscute cercetări exhaustive sunt recensămintele populației și ale locuințelor, recensământul produselor și serviciilor industriale, recensământul general agricol.

- **Cercetare statistică prin sondaj.** În cadrul acestui tip de cercetare, datele sunt înregistrate doar de la o parte a populației statistice, numită eșantion. Eșantionul este determinat pe baza criteriilor de reprezentativitate, prin utilizarea unor metode probabiliste, ale căror rezultate sunt extinse la întreaga populație statistică.

5. Sursele administrative

Reprezintă sursele de evidență organizate și deținute de organisme ale administrației publice sau non-guvernamentale pentru alte scopuri decât cele statistice. Sunt utilizate numai acele surse care au un potențial adecvat cerințelor statistice și corespund rigorilor științifice de sferă de cuprindere, calitate și completitudine care le fac utilizabile și în scopuri statistice.

Folosirea acestor surse de date și informații în scopuri statistice se realizează fie direct, ca date de bază (asimilate datelor statistice), prin prelucrări și adaptări corespunzătoare pentru a satisface cerințele de calitate, comparabilitate și coerență, sau pentru reconciliere și validarea datelor statistice obținute în urma cercetărilor statistice.

6. Sfera de cuprindere a datelor

Datele prezentate în Anuarul Statistic caracterizează ansamblul economiei județului, cu excepția cazurilor când, prin notele specifice care prefațează fiecare capitol al Anuarului, se precizează altfel.

7. Mărimile statistice folosite

În Anuar sunt prezentate, cu precădere, **date absolute** și **date relative** (indici, ponderi, indicatori de intensitate etc.).

- **Indicatorul statistic** este expresia numerică a unor fenomene, procese, activități sau categorii economice sau sociale, manifestate în timp, spațiu și structuri.
- **Indicele** este un raport între valori ale aceleiași variabile înregistrate în unități de timp sau teritoriale diferite. Indicii statistici utilizați în Anuar sunt:
 - **Indicele Laspeyres** este o medie aritmetică ponderată a indicilor individuali ai aceleiași variabile; ponderile utilizate sunt cele din perioada de bază;
 - **Indicele Paasche** este o medie aritmetică ponderată a indicilor individuali ai aceleiași variabile, ponderile utilizate fiind din perioada curentă.
- **Unitatea statistică** este un obiect al cercetării și purtător al caracteristicilor statistice urmărite prin program.
- **Unitatea de observare** este acea entitate de la care/pentru care sunt colectate date și informații primare, pe baza căreia se construiesc statistici.
- **Unitatea de raportare** este entitatea care furnizează datele și informațiile primare în cadrul unei cercetări statistice.
- **Unitatea cu personalitate juridică** reprezintă entitatea (întreprinderea, societatea comercială, asociația, instituția bugetară, organizația fără scop patrimonial etc.) care desfășoară o activitate economică, are contabilitate proprie și ia decizii în exercitarea funcției principale.
- **Unitatea fără personalitate juridică** reprezintă o persoană, o gospodărie, o familie, o asociație sau orice altă entitate ce nu dispune de autonomie de decizie în exercitarea funcției principale.

8. Datele în prețuri curente

Se referă la volumul producției, veniturilor, cheltuielilor sau valoarea produselor, serviciilor etc. exprimate în prețurile anului curent. Valorile din diferite perioade în prețuri curente nu sunt direct comparabile și în consecință, nu pot fi utilizate la calculul indicilor fără a fi, în prealabil, deflate cu indicii de prețuri corespunzători.

9. Formele de proprietate

- **proprietate majoritară de stat** – cuprinde capitalul integral de stat, public, de interes național și local și mixt, unde statul deține 50% și peste din capitalul social ;
- **proprietate majoritar privată** - cuprinde capitalul integral privat, mixt, în care peste 50% din capitalul social este privat, capital integral străin, cooperatist și obștesc. Tot aici sunt cuprinse și activitățile desfășurate de către persoanele fizice și/sau gospodăriile populației.

10. Clasificări și nomenclatoare

Sunt principalele instrumente care fac posibilă structurarea după criterii obiective și corecte a unităților statistice, a proceselor și fenomenelor observate. Clasificările utilizate în Anuar, potrivit diferitelor scopuri sau diferitelor domenii de activitate, sunt :

- **Clasificarea Activităților din Economia Națională (CAEN)** reprezintă un sistem coordonat și coerent de grupare, după criterii științifice de omogenitate, a datelor referitoare la unitățile statistice.
- În Anuar este utilizată versiunea actualizată a CAEN, respectiv **CAEN Rev. 2**, implementată prin Ordinul nr. 337/2007 al Președintelui Institutului Național de Statistică, publicat în Monitorul Oficial nr. 293/2007 și revizuit în Monitorul Oficial nr. 403/2008. CAEN Rev.2 respectă standardele europene, fiind total Armonizată cu Nomenclatorul Activităților din Comunitatea Europeană NACE Rev.2.

Structura CAEN Rev.2 este următoarea:

- Secțiuni-codificate printr-o literă;
- Diviziuni- codificate prin două cifre;
- Grupe - codificate prin trei cifre;
- Clase- codificate prin patru cifre;

Pentru interpretarea corectă a structurii datelor potrivit CAEN Rev.2 , în "Anexa nr.1" a Notei metodologice generale se prezintă clasificarea la nivelul secțiunilor și diviziunilor.

- **Gruparea după mărime a întreprinderilor;**
- **Clasificarea produselor asociate activităților utilizată de Uniunea Europeană – CPA;**
- **Clasificarea produselor și serviciilor asociate activităților - CPSA 2015**, în conformitate cu Ordinul Președintelui Institutului Național de Statistică nr. 236 din data de 11.V.2015, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 395 bis în data de 05.VI.2015.

CPSA 2015 reprezintă o detaliere a CAEN Rev.2 , prin ordonarea după principiul omogenității a tuturor familiilor de produse și servicii pe niveluri ierarhice succesive.

CPSA 2015 asigură informații pentru:

- satisfacerea cerințelor de agregare și detaliere a datelor referitoare la producția de bunuri și servicii;
- identificarea sistematizată a produselor și serviciilor din economia națională;
- compararea și interpretarea unitară a datelor statistice.

CPSA 2015 este total armonizată cu Clasificarea Produselor Asociate Activităților (CPA Vers 2.1) utilizată în cadrul UE.

- **PRODRUM – Nomenclatorul de produse și servicii industriale** elaborat de Institutul Național de Statistică (INS) și utilizat pentru cercetări statistice privind producția industrială. Nomenclatorul PRODRUM este total armonizat cu lista PRODCOM utilizată în cadrul Uniunii Europene. Legătura CAEN Rev.2 cu PRODRUM este asigurată la nivel de patru cifre (clasă), întrucât pozițiile din cadrul nomenclatorului PRODRUM sunt rezultatul detalierei subclaselor elementare CPSA 2015.

11. Definirea activităților

În practică, majoritatea unităților de producție efectuează activități cu caracter mixt, respectiv activitate principală, activități secundare și activități auxiliare. Identificarea activității secundare este necesară pentru a încadra o unitate într-o anumită poziție din CAEN Rev.2.

- **Activitatea principală**, în sensul clasificării, este identificată prin metoda ordinii descrescătoare (de sus în jos). Ea reprezintă acea activitate care contribuie în cea mai mare măsură la valoarea adăugată totală a unității luată în considerare.
- **Activitatea secundară** este orice altă activitate din cadrul unității producătoare de bunuri sau servicii.
- **Activitatea auxiliară** este o activitate conexă, indispensabilă funcționării unei entități, precum: contabilitate, transport, depozitare, achiziționare, promovare, întreținere și reparație etc.

12. Împărțirea teritorială

Din punct de vedere al structurii teritoriale, datele din Anuar sunt prezentate la nivel județean, precum și pe diferite unități teritoriale, în funcție de specificul indicatorilor. Unitățile teritoriale după statutul lor, sunt administrative: comună, oraș, oraș-municipiu, județ.

CLASIFICAREA ACTIVITĂȚILOR DIN ECONOMIA NAȚIONALĂ CAEN Rev.2
(aprobat prin Ordinul nr. 337/20.IV.2007 privind actualizarea Clasificării activităților din economia națională-CAEN, publicat în M.O. nr. 293/03.V.2007 și revizuit în M.O. nr. 403/29.V.2008)

Secțiune	Diviziune	Denumire
A		AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT
	01	Agricultură, vânătoare și servicii anexe
	02	Silvicultură și exploatare forestieră
	03	Pescuitul și acvacultura
B		INDUSTRIA EXTRACTIVĂ
	05	Extracția cărbunelui superior și inferior
	06	Extracția petrolului brut și a gazelor naturale
	07	Extracția minereurilor metalifere
	08	Alte activități extractive
	09	Activități de servicii anexe extracției
C		INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE
	10	Industria alimentară
	11	Fabricarea băuturilor
	12	Fabricarea produselor din tutun
	13	Fabricarea produselor textile
	14	Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
	15	Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor
	16	Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite
	17	Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie
	18	Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor
	19	Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țigieiului
	20	Fabricarea substanțelor și a produselor chimice
	21	Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice
	22	Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice
	23	Fabricarea altor produse din minerale nemetalice
	24	Industria metalurgică
	25	Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal exclusiv mașini, utilaje și instalații
	26	Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice
	27	Fabricarea echipamentelor electrice
	28	Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.
	29	Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor
	30	Fabricarea altor mijloace de transport
	31	Fabricarea de mobilă
	32	Alte activități industriale n.c.a.
	33	Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor

Secțiune	Diviziune	Denumire
D		PRODUȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT
	35	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat
E		DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE
	36	Captarea, tratarea și distribuția apei
	37	Colectarea și epurarea apelor uzate
	38	Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile
	39	Activități și servicii de decontaminare
F		CONSTRUCȚII
	41	Construcții de clădiri
	42	Lucrări de geniu civil
	43	Lucrări speciale de construcții
G		COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR
	45	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor
	46	Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete
	47	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
H		TRANSPORT ȘI DEPOZITARE
	49	Transporturi terestre și transporturi prin conducte
	50	Transporturi pe apă
	51	Transporturi aeriene
	52	Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi
	53	Activități de poștă și de curier
I		HOTELURI ȘI RESTAURANTE
	55	Hoteluri și alte facilități de cazare
	56	Restaurante și alte activități de servicii de alimentație
J		INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII
	58	Activități de editare
	59	Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală
	60	Activități de difuzare și transmitere de programe
	61	Telecomunicații
	62	Activități de servicii în tehnologia informației
	63	Activități de servicii informatice
K		INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURĂRI
	64	Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii
	65	Activități de asigurări, reasigurări și ale fondurilor de pensii (cu excepția celor din sistemul public de asigurări sociale)
	66	Activități auxiliare intermedierilor financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii

Secțiune	Diviziune	Denumire
L		TRANZACȚII IMOBILIARE
	68	Tranzacții imobiliare
M		ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE
	69	Activități juridice și de contabilitate
	70	Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management
	71	Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică
	72	Cercetare-dezvoltare
	73	Publicitate și activități de studiere a pieței
	74	Alte activități profesionale, științifice și tehnice
	75	Activități veterinare
N		ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPORT
	77	Activități de închiriere și leasing
	78	Activități de servicii privind forța de muncă
	79	Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică
	80	Activități de investigații și protecție
	81	Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri
	82	Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor
O		ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE; ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC
	84	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public
P		ÎNVĂȚĂMÂNT
	85	Învățământ
Q		SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ
	86	Activități referitoare la sănătatea umană
	87	Servicii combinate de îngrijire medicală și asistență socială, cu cazare
	88	Activități de asistență socială, fără cazare
R		ACTIVIT DE SPECTACOLE, CULTURALE, RECREATIVE
	90	Activități de creație și interpretare artistică
	91	Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale
	92	Activități de jocuri de noroc și pariuri
	93	Activități sportive, recreative și distractive
S		ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII
	94	Activități asociative diverse
	95	Reparații calculatoare, art.personale, de uz gospodăresc
	96	Alte activități de servicii
T		ACTIVITĂȚI ALE GOSPODĂRIILOR PRIVATE ÎN CALITATE DE ANGAJATOR DE PERSONAL CASNIC; PROD.DE BUNURI SI SERVICII PT.CONSUM PROPRIU
	97	Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic
	98	Activități ale gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu
U		ACTIVITĂȚI ALE ORGANIZAȚIILOR EXTRATERITORIALE
	99	Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale